

VAIKUTA VALLANPITÄJIIN

JÄRJESTÖLOBBAAJAN OPAS

Tiia Kontkanen & Sini Niva

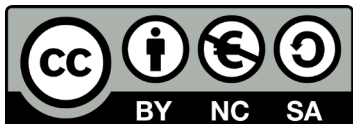

Kansan Sivistystyön Liitto KSL ry ja KSL-opintokeskus
Lintulahdenkatu 10, 00500 Helsinki

Teksti: Tiia Kontkanen ja Sini Niva
Ulkoasu: Salla Virtanen, Viestintäpalvelu Sypriini
Kannen kuva: Jari Sjölund (CC BY-SA 2.0)

Painettu: ISBN 978-952-6693-27-9
PDF: ISBN 978-952-6693-28-6

2., korjattu painos
Paino: Suomen Uusiokuori, 2019

Vaikuta vallanpitäjiin – Järjestölobbaajan opas on lisensoitu
Creative Commons Nimeä-Epäkaupallinen-Jaa samoin 4.0 Kansainvälinen -lisenssillä.
Tekijät: Tiia Kontkanen ja Sini Niva & Kansan Sivistystyön Liitto KSL ry 2018.

VAIKUTA VALLANPITÄJIIN

Järjestölobbaajan opas

Alkusanat	4
Lobbaamisen ABC	5
Mitä lobbaaminen on?	5
Mihin lobbaamista tarvitaan?	6
Mitä lobbaamisesta tarvitsee tietää?	6
Keitä lobataan?	7
Oman asiantuntijuuden hahmottaminen	9
Lobbausprosessi	13
Yhteydenotto ja tapaamiset	18
Eduskunta ja ministeriöt lobbaamisen kohteena	24
Lainvalmistelun prosessi	25
Vaikuttamisen paikat eduskunnassa ja ministeriöissä	27
Kunta lobbaamisen kohteena	30
Kunnallisen päätöksenteon rakenteet	30
Kuntien päätöksentekoprosessi ja lobbaaminen	31
Muita vaikuttamisen keinoja kunnissa	34
Lobbaaminen osana vaikuttamistyötä	32
Lähteet	37
Liite 1: Tehtävät	38
Liite 2: Lobbaussuunnitelma	40

ALKUSANAT

Lobbaamista ja vaikutustyötä tehdään paljon, mutta siitä löytyy hyvin vähän kansalaisille tai järjestöille suunnattua materiaalia. Tämä opas kokoaa yhteen tietoa siitä, mitä lobbaaminen on, miten sitä voi tehdä ja ketkä ovat hedelmällisiä lobbaamisen kohteita ja paikkoja niin eduskunnan kuin kuntien päätöksenteossa. Oppaassa ei käsitellä EU-lainsäädäntöön vaikuttamista tai europarlamentaarikkojen lobbaamista, mutta on hyvä muistaa, että osa päätöksenteosta tapahtuu EU-tasolla, jolloin myös lobbaamisen tulee tapahtua samalla tasolla.

Opas sisältää tehtäviä ja kysymyksiä, joiden tarkoituksena on auttaa lukijaa asioiden omaksumisessa ja oman lobbaustyön edistämisessä. Tehtävät soveltuvat tehtäväksi yksin tai yhdessä oman lobbausryhmän tai järjestön edustajien kanssa.

Materiaali on koostettu erityisesti punavihreille puolue- ja järjestötoimijoille, jotka ovat kiinnostuneita vaikuttamaan ja osallistumaan demokraattiseen päätöksentekoon Suomessa erilaisia asiantuntijuusrooleja hyödyntäen. Päätöksenteon prosessien kannalta on tärkeää, että kansalaisilla ja järjestötoimijoilla on keinoja seurata ja osallistua prosessiin sen eri asteilla ja vaiheissa. Toiveita tällaisen materiaalin kokoamiseen on noussut punavihreän kentän sisältä, erityisesti myös lobattavien päättäjien taholta.

Materiaalin on koostanut Kansan Sivistystyön Liitto KSL ry, joka ylläpitää vasemmistolaista opintokeskusta. Pääasiallisesti kirjoitustyöstä on vastannut Tiia Kontkanen ja oppaan on opinnollistanut Sini Niva. Lisäksi kirjoitustyöryhmässä on ollut apuna Jukka Peltokoski. Materiaali on työstetty KSL-opintokeskuksen järjestämän lobbauskoulutuksen pohjalta, haastatteleamalla useita aktiivisia lobbaajia tai lobbaamisen kohteita sekä hakemalla ja koostamalla valmiiksi verkosta löytyvää tietoa.

LOBBAAMISEN ABC

MITÄ LOBBAAMINEN ON?

Lobbaamiseen liittyy usein sekä positiivisia että negatiivisia käsityksiä. Lobbaamisella tässä materiaalissa tarkoitetaan suoraa vaikuttamista ja mielipiteen tai tiedon vaihtoa päättävien tai päätöstä valmistelevien tahojen kanssa. Kyse on siis suorista yhteydenotoista, keskusteluista, tapaamisista ja esityksistä päättävien ja valmistelevien tahojen kanssa. Lobbaaminen on fokuksen kohdistamista asioihin, jotka ovat jo päätöksenteon valmistelussa tai yhteiskunnallisessa nosteessa.

Kun kyseessä on yleinen mediakeskustelu, seminaari, kampanja tai julkaisu, puhutaan laajemmasta vaikuttamistyöstä. Vaikuttamistyö tähtää usein laajemman yleisön mielipiteisiin vaikuttamiseen, kun taas lobbaamisella pyritään vaikuttamaan tiettyihin, yleensä päätäntävaltaa pitäviin tahoihin. Vaikuttamistyö voi siis olla visionäärisempää ja kohdistua aiheisiin, jotka eivät välttämättä ole niin näkyvästi ajankohtaisia sillä hetkellä. Lobbaaminen voi olla osa laajempaa vaikuttamistyön kampanjaa, jossa yleisen keskustelun herättäminen tekee asian tärkeyden näkyvämmäksi myös lobbaamisen kohteille.

LOBBAAMINEN ON	VAIKUTTAMISTYÖ ON
• suoraa vaikuttamista • suoria yhteydenottoja • tiedonvaihtoa • keskustelua • tapaamisia ... ja paljon muuta.	• yleiseen mielipiteeseen vaikuttamista • kampanjointia • seminaarien järjestämistä ... ja paljon muuta.

MIHIN LOBBAAMISTA TARVITAAN?

Suomen demokraattisen päätöksenteon prosessit perustuvat siihen, että kansalaisilla ja kansalaisjärjestöillä on tarpeeksi tietoa hallinnon toiminnasta, jotta he voivat osallistua yhteiskunnan kehittämiseen. Tieto saattaa välillä tuntua hankalasti saavutettavalta ja kynnys suoraan vaikuttamiseen korkealta. Tiedon pirstaloituminen on kuitenkin haaste myös päättäjille. Valtakunnallinen ja kunnallinen päätöksenteko vaikeutuu, kun tietoa on hankala saada koottua ja päätösten vaikutuksia on vaikea ennustaa, jolloin vaarana on päätösten perustuminen mutu-tuntumaan. Tämän vuoksi kansalaisten ja kansalaisjärjestöjen tekemä lobbaaminen ja tiedon tarjoaminen päättäjille erilaisista asiantuntijarooleista käsin on hyvin tärkeää. Päättäjät ottavat kiitollisena vastaan hyvin valmistellun ja perustellun esityksen tai muutosehdotuksen ajankohtaiseen asiaan.

Juuri sinä tai sinun järjestösi saattaa olla paras asiantuntija vaikkapa eduskunnassa valmisteilla olevan hankkeen sisällöissä, mutta jollet sinä ole tietoinen hankkeesta ja sitä valmistelevat tahot eivät ole tietoisia sinusta, saattavat vaikutusmahdollisuudet mennä ohi. Tämän vuoksi aktiivinen päätöksenteon seuraaminen ja rohkeus lähteä lobbaamaan ovat tärkeitä kansalais- ja järjestötoimijaitoja.

Päättäjät ottavat kiitollisena vastaan hyvin valmistellun ja perustellun esityksen tai muutosehdotuksen ajankohtaiseen asiaan.

MITÄ LOBBAAMISESTA TARVITSEE TIETÄÄ?

Tärkeintä lobbaamisessa on, että sinulla on perusteltu kanta johonkin ajankohtaiseen asiaan, jonka pystyt rajaamaan sekä esittämään helppokäyttöisesti ja oikea-aikaisesti. Lobbaaminen kannattaa suunnitella hyvin etukäteen, kuten mikä tahansa muukin kampanja tai projekti. Tärkeää on miettiä, mitä haluaa tarkalleen ottaen sanoa ja mihin se liittyy tai ei liity. On hyvä myös pohtia, millaista asiantuntijuutta pystyy tarjoamaan ja miten luoda painetta sekä saada voimaa asiansa taakse. On myöskin tunnettava päätöksenteon prosessit niin, että on ajoissa ottamassa yhteyttä oikeisiin tahoihin.

Oma sanoma kannattaa aina valmistella mahdollisimman hyvin. Viesti on hyvä kirjoittaa tiiviiseen kirjalliseen muotoon, minkä lisäksi kannattaa tarjota lobbauksen kohteelle mahdollisuutta tutustua asiaan enemmän. Tämän lisäksi on tärkeää valmistella lyhyt ja informatiivinen suullinen esitys. Vaikka asia olisikin sydäntä lähellä, on hedelmällisintä, että viestin osaa selittää asiallisesti ja kiihottomasti. Kuulijan on helpompi vastaanottaa asiasisältöinen kuin erittäin tunnepitoinen viesti.

Paras aika lähteä vaikuttamaan johonkin päätöksenteon prosessiin on silloin, kun asia on yhteiskunnallisessa nosteessa. Asian ajankohtaisuus yhteiskunnallisessa keskustelussa on merkittävän tärkeää lobbausprosessin onnistumiselle. Otollisin aika lobbaamiselle on silloin, kun asia on juuri pantu vireille ja sen valmistelua vasta ollaan käynnistämässä. Kansanedustajilla tai kunnanvaltuutetuilla on vain harvoin mahdollisuus saada läpi esitys, joka ei muutoin olisi ajankohtainen. Valmisteluprosessiin mukaan pääseminen heti sen alkupuolella on tehokkain tapa vaikuttaa. Usein valmistelevat tahot kuulevat mielellään kansalaisten ja kansalaisjärjestöjen lausuntoja ja konkreettisia muutosesityksiä. Päätöksentekoprosessin edetessä on toki hyvä olla edelleen aktiivinen ja näkyvästi mukana, mutta muutos- ja vaikutusmahdollisuudet myöhemmin saattavat olla paljon pienempiä.

KEITÄ LOBATAAN?

Perinteisesti ajatellaan, että lobbaamisen kohteita ovat eduskunnassa kansanedustajat ja kunnissa kunnanvaltuutetut sekä muut luottamushenkilöt – hehän ovat ne vaaleilla valitut henkilöt, jotka tekevät poliittiset päätökset. Kohderyhmä ja avainhenkilöt kannattaa kuitenkin aina miettiä tarkkaan etukäteen. Välttämättä ei kannata keskittyä niihin, jotka ovat jo valmiiksi samaa mieltä, vaan niihin, jotka vielä empivät kantaansa. Samanmielisistä henkilöistä tai tahoista saattaa saada hyviä yhteistyökumppaneita, mutta heidänkin roolinsa kannattaa miettiä valmiiksi. Ei välttämättä ole asialle edullista, että siitä tehdään yhden henkilön tai poliittisen puolueen asia. On pyrittävä vaikuttamaan edustajiin tai valtuutettuihin yli puoluerajojen.

Välttämättä ei kannata keskittyä niihin, jotka ovat jo valmiiksi samaa mieltä, vaan niihin, jotka vielä empivät kantaansa.

Lisäksi päätöksenteon valmisteluprosesseissa on tiettyjä avainhenkilöitä – esimerkiksi viranhaltijat – joihin lobbaamista kannattaa kohdentaa. On hyvä tiedostaa, kenen toimivaltaan ajamasi asia liittyy. Eduskunnassa asioiden valmistelu jakautuu ministeriöiden alaisiin valiokuntiin ja näissä käynnistettäviin hankkeisiin. Kunnissa taas toimivat eri toimialojen alaiset lautakunnat, joiden sisällä osa valmisteluista tapahtuu. Vasta tämän jälkeen asiat etenevät tietyssä järjestyksessä hallituksen ja valtuuston päätettäväksi.

Edustajien ja valtuutettujen lisäksi päätöksenteon valmistelussa toimii paljon muita henkilöitä, jotka eivät välttämättä ole suoraan päättävässä asemassa, mutta joilla on vaikutusta varsinkin valmisteluvaiheessa. Ministerien erityisavustajat, ryhmä- tai henkilökohtaiset avustajat ja useat viranhaltijat ovat tahoja, joilla saattaa olla huomattavastikin vaikutusvaltaa sisällölliseen valmisteluprosessiin ja sen etenemiseen. Lisäksi heidän kautta on mahdollista päästä kosketuksiin päättäjien kanssa sekä saada tietoa päätösprosessin etenemisestä ja päätösehdotusten sisällöistä. On hyvä tiedostaa, että osa päätöksistä etenee suoraan viranomaisvalmisteluina sekä -päätöksinä.

TEHTÄVÄ 1

Minkä asian puolesta sinä olisit tai järjestösi olisi valmis lobbaamaan? Nimeä yksi ajan-kohtainen vaikuttamisen kohde. Mieti myös, keiden tapaamista tai suoraa yhteydenottoa asian edistäminen edellyttäisi.

Arvioi yleistä yhteiskunnallista sekä poliittista ilmapiiriä ja pohdi, minkä asian lobbaamiselle olisi nyt hyvä noste. Nimeä niin monta asiaa, kuin mieleesi tulee.

OMAN ASiantuntijuuden HAHMOTTAMINEN

Olivatpa lobbausprosessin kohteet ja tavoitteet mitä tahansa, on tärkeää miettiä, mikä on sinun tai järjestösi rooli asiantuntijatiedon tuottajana. Asiantuntijuutta on monenlaista, ja oman roolin tiedostaminen helpottaa selkeän ja johdonmukaisen viestin muotoilemisessa. Lobbausryhmän sisälläkin kannattaa olla monenlaista asiantuntijuutta.

Tutkija Mikko Jakonen (2017) on jaotellut asiantuntijatiedon neljään tyyppiin. Nämä ovat akateeminen asiantuntijuus, näköalapaikan asiantuntijuus, kokemusasiantuntijuus ja näkemysasiantuntijuus. Jokainen asiantuntijatiedon tyyppi avaa hieman erilaisen näkökulman lobattavaan aiheeseen.

Akateeminen asiantuntijuus on yliopisto- tai korkeakoulupohjaiseen tieteelliseen tietoon perustuvaa asiantuntemusta. Akateemisen asiantuntijan tuottamaa tietoa pidetään yleensä luotettavana ja varmana. Lobbausprosessissa akateemiseen asiantuntijuuteen nojaaminen voikin olla välttämätöntä. Vaikka akateemiset asiantuntijat itse organisoivat vain harvoin joukko- tai lobbausvoimaa ympärilleen, he usein kykenevät tuottamaan lobbausmateriaalia ja perustelemaan asioita julkisesti.

Näköalapaikan asiantuntijuus tarkoittaa sekä koulutukseen että käytännön kokemukseen perustuvaa asiantuntijuutta, joka voi olla peräisin ammatista, järjestötoiminnasta tai muusta aktiivisesta roolista. Näköalapaikan asiantuntija seuraa alansa keskustelua – kuten akateeminenkin asiantuntija – mutta hän myös toimii aloitteellisena ja käytännönläheisenä kehittäjänä. Näköalapaikkaan perustuva toiminta voikin olla nopeaa ja vaikuttavaa. Kokemusta kartoittaneet ja alansa perehtyneet toimijat ovat usein vakuuttavia asiantuntijatiedon lähteitä, joita kuunnellaan herkästi.

Kokemusasiantuntijalla on omaan elämäänsä perustuvaa tietoa, joka sisältää käytännönläheisiä ratkaisuehdotuksia johonkin tiettyyn ongelmaan. Kokemusasiantuntija voi olla esimerkiksi paikallisyhdistyksen, ympäristöliikkeen, journalistijärjestön tai potilasjoukon edustaja. Kokemusasiantuntija ei kuitenkaan ole välttämättä auktoriteetti, jolla olisi tunnustettu yhteiskunnallinen asema, eikä kokemukseen perustuva tieto ole aina yleistettävissä. Kokemusasiantuntija tuo ongelman konkreettisesti ja havainnollisesti esiin.

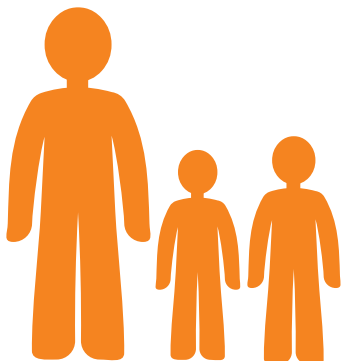

Teen yliopistossa tutkimusta sisäilmaongelmien vaikutuksesta lapsiin. Olen **akateeminen asiantuntija**.

Työskentelen terveysalan asiantuntijalaitoksessa. Kehitän työssäni ratkaisumalleja sisäilmaongelmien ratkaisuun. Olen **näköalapaikan asiantuntija**.

Minulla on kouluikäisiä lapsia ja toimin vanhempainyhdistyksessä. Minulla on omaan elämäni perustuvaa tietoa lapsista ja homekoulusta – olen siis **kokemusasiantuntija**.

Olen Homekoululaiset ry:n puheenjohtaja. Ajamme sisäilmaongelmaisissa kouluissa opiskelevien asiaa. Minä ja järjestöni olemme **näkemusasiantuntijoita**.

Kansalaisjärjestöt, poliitikot ja yhteiskunnalliset aktivistit, sekä osaltaan myös start up -yritykset ja yrittäjät toimivat paljolti näkemysasiantuntijuuden piirissä. Näkemysasiantuntijoilla on vahva visio siitä, miten asioiden tulisi olla. Yleensä näkemysasiantuntijat myös toimivat visionsa eteen esimerkiksi herättämällä yhteiskunnallista keskustelua, joskus jopa provosoiden. Näkemykset johtavat parhaimmillaan laajempaan yhteiskunnalliseen keskusteluun.

Akateemiseen asiantuntijuuteen vetoaminen on usein välttämättömyys lobbausprosessissa. Valmistelijat ja päättäjät luottavat tutkimuksellisesti tuotettuun tietoon aivan toisin kuin näkemyksiin tai kokemuksiin. Akateeminen tieto sisältää usein käsitteellisiä yleistyksiä ja numeerista tietoa. Ellei lobbausryhmässä ole akateemisia asiantuntijoita, kannattaa heitä haastella ja pyytää esitelmöimään lobattavasta asiasta. Uuden tieteellisen tiedon tuottaminen on kuitenkin hidasta ja se vaatii paljon resursseja. Varsinkin nopeissa yhteiskunnallisissa murroksissa akateeminen asiantuntijuus ei tuota uutta tieteellistä tietoa tilanteen vaatimalla tahdilla. Uusien keskustelunavauksien ja epävarmaan tulevaisuuteen suuntautuvien poliittisten päätösten tekeminen vaatii muutakin kuin akateemista asiantuntijuutta.

Akateemiseen asiantuntijuuteen vetoaminen on usein välttämättömyys lobbausprosessissa.

Näköalapaikan asiantuntijuus, kokemusasiantuntijuus ja näkemysasiantuntijuus sisältävät kukin erityisen suhteen käytännölliseen toimintaan ja yhteiskunnallisiin virtauksiin. Varsinkin näköalapaikan asiantuntijassa tutkimustiedon ja käytännönläheisten kehitysehdotusten voima voi yhdistyä tehokkaasti lobattavan asian edistämiseksi.

Kokemusasiantuntijuutta kannattaa lobbausprosessissa käyttää harkiten. Päättäjät ja päätöksenteon valmistelijat eivät ehdi kuunnella loputtomiin yksittäisiä tarinoita ja henkilökohtaisia kohtaloita. Sopivasti käytettynä esimerkkitarinat voivat kuitenkin olla tapa tehdä asiasta helposti lähestyttävä ja samaistuttava.

Näkemysasiantuntijuuden voima on suuren kuvan valottamisessa. Osana kokonaisuutta myös yksityiskohdat valottuvat merkityksellisinä ja ratkaisevina. Vaarana on kuitenkin maalaila taivaanrantoja ilman eväitä konkreettiseen päätöksentekoon. Valmistelijat ja päätöksentekijät odottavat käytännönläheisyyttä ja konkreettisia esimerkkejä taloudellisista vaikutuksista, joista on mahdollista päättää tässä ja nyt.

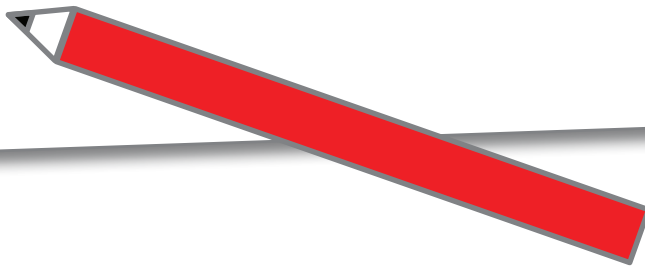
Nykyään erityisesti sosiaalisessa mediassa jaetaan runsaasti kokemukseen ja näkemykseen perustuvaa tietoa. Sosiaalisessa mediassa jaetaan tarinoita ja visioita, joilla luodaan uusia ajatuksia ja hankitaan huomiota. Sosiaalinen media voikin olla tehokas väline saada jokin epäkohta yleiseen tietoisuuteen, kun sitä hyödynnetään taiten osana laajempaa vaikuttamisprosessia.

Eri asiantuntijuuksia kannattaa hyödyntää lobbauksessa ja vaikuttamistyössä eri tavoin niin että ne palvelevat mahdollisimman hyvin tavoitteiden toteutumista. Pelkkä tiedon tuottaminen ja parhaan argumentin tarjoaminen ei kuitenkaan aina riitä, vaan oman viestin taakse tarvitsee saada voimaa ja luoda päättäjiin kohdistuvaa painetta. Seuraavassa kappaleessa käydään konkreettisesti läpi, mitä ainakin on hyvä ottaa huomioon lobbausprosessiin lähdettäessä.

TEHTÄVÄ 2

Pohdi omaa ja/tai järjestösi asiantuntijuutta seuraavien kysymyksien avulla.

- Mikä tekee sinusta tai taustayhteisöstäsi/järjestöstäsi hyvän lobbarin?
- Mitä ominaisuuksia tai taitoja pitäisi kehittää, jotta sinusta tai järjestöstäsi tulisi parempi lobbaaja?
- Minkälaisia asiantuntijuuksia (Jakosen neljän asiantuntijatyyppin mukaan) järjestössäsi tai lobbausryhmässäsi on edustettuna?

LOBBAUSPROSESSI

Oman asiantuntijuuden hahmottamisen lisäksi on tärkeää tiedostaa, että hyvä lobbaaminen on prosessi, joka on pitkäjänteisesti etukäteen suunniteltu ja jossa täytyy olla takana oikein kohdistettua voimaa. Lobbaamisen ja vaikutustyön prosessi kannattaa hahmotella selkeiksi erillisiksi vaiheiksi, jotta omaa toimintaa ja sen vaikuttavuutta voi paremmin seurata.

1. **Aseta tavoite.** Mitä haluat saavuttaa, mitä ongelmia todennäköisesti kohtaat ja miten niitä ratkaiset, minkälainen on toimintaympäristö ja minkälaisia resursseja on käytössä?
2. **Valitse kohderyhmät ja vaikuttamisen keinot.** Ketkä ovat tavoitteeseen pääsemisen kannalta ne henkilöt, joihin kannattaa keskittyä, ja mitkä ovat parhaat keinot vaikuttaa heihin?
3. **Etsi yhteistyökumppaneita.** Mitkä muut tahot ovat kiinnostuneita aiheesta ja saattavat lähteä mukaan yhteiseen vaikuttamistyöhön? Joukossa on voimaa ja yhteistyö vähentää omaa taakkaa.
4. **Muotoile viesti.** Tehokkainta on, kun olet valmiiksi miettinyt, mitä haluat tarkalleen sanoa. Kun tarjoat vaihtoehtoisia ratkaisuja mahdollisimman selkeästi ja lyhyesti sekä mahdollisuuden saada lisätietoa, lobattavien on helppo ottaa asiasi vastaan. Konkreettiseen muutosesitykseen mahdollisine talousvaikutuksineen on kaikista helpoin tarttua.
5. **Tee toimintasuunnitelma.** Missä järjestyksessä on järkevää toimia, kuinka toimit ajoissa, miten seuraat päätösprosessia ja miten pysyt jatkuvassa kontaktissa ratkaisevien tahojen kanssa? Miten saat pidettyä fokuksen ja mistä viesti saa voiman?
6. **Seuraa ja toteuta suunnitelmaa.** Toteuta suunnitelmaa pitkäjänteisesti ja kärsivällisesti.
7. **Arvioi vaikutuksia.** Kun prosessi on loppupuolella, on hyvä arvioida toiminnan vaikuttavuutta. Lobbaamisen ja vaikutustyön arviointi on haastavaa, mutta se lisää työn mielekkyyttä.

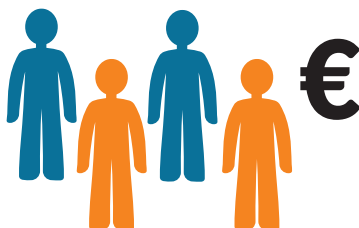
Prosessikuvauksen pohjana on käytetty Kepa ry:n *Vaikuta! – Suomen politiikkaan vaikuttamistyön opas* -kirjaa. Lisää prosessista ja sen vaiheista sekä lobbaamisesta yleisesti löytyy kyseisestä lämpimästi suositeltavasta oppaasta.

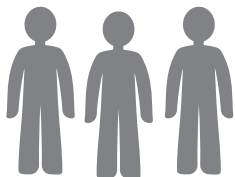
Mitä haluat saavuttaa?

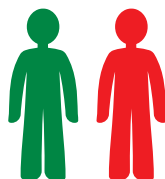
Mitä ongelmia kohtaat ja
miten niitä ratkaiset?

Millainen toimintaympäristö on?
Mitä resursseja on käytössä?

Keihin kannattaa vaikuttaa, ja mitkä
ovat parhaat keinot vaikuttaa heihin?

Ketkä voisivat
vaikuttaa kanssasi?

Mitä haluat sanoa?

1. → 2. → 3.

Missä järjestyksessä toimit?
Miten pidät fokuksen?

Lobbausprosessiin lähdetessä on hyvä tiedostaa, että se saattaa olla prosessina hyvinkin pitkäkestoinen. Tämän vuoksi prosessin eri vaiheiden huolellinen läpikäynti ja prosessin edetessä myös uudelleenarviointi ovat välttämättömiä, jotta prosessissa pystytään keskittymään oleelliseen.

Tavoitteen asettelun nyrkkisääntönä voidaan pitää sitä, että tavoitteiden tulisi olla realistisesti saavutettavissa. Tavoitteella tulee olla myös laajempi yhteiskunnallinen merkitys, jotta se on helposti selitettävä ja ymmärrettävä. Tavoitteen asetteluun ja rajaamiseen voi käyttää erilaisia valmiita tavoitteen määrittelyyn tarkoitettuja työkaluja esim. SMART-menetelmää tai miellekarttaa. SMART-menetelmässä tavoitteiden tulisi olla yhtä aikaa tarkkoja, mitattavia, saavutettavia, relevantteja ja aikataulutettuja. Miellekartasta voi saada apua jäsentelyssä ja tavoitteen kirkastamisessa.

SMART-MENETELMÄ	
Specific	Tarkka
Measurable	Viitattava
Achievable	Saavutettavissa
Relevant	Relevantti
Time-bound	Aikataulutettu

Vaikuttamisen kohderyhmää valittaessa voi olla hyvä tehdä valta-analyysia siitä, keiden kautta asiaan kannattaa vaikuttaa. Epäsuoran ja suoran vallan käyttäjät ovat tärkeä tunnistaa vähintään prosessin edetessä. Tässä mahdolliset myönteisesti asiaasi suhtautuvat tahot saattavat olla arvokkaita tietolähteitä. Poliittisilla toimijoilla on aina omat viralliset ja epäviralliset sidosryhmänsä (esimerkiksi taustaorganisaatiot kuten ammattiliitot), joiden kartoittaminen on järkevää.

Poliittisilla toimijoilla on aina omat viralliset ja epäviralliset sidosryhmänsä, joiden kartoittaminen on usein järkevää.

Keinoja valitessa on hedelmällistä pohtia viestisi tai vaatimuksesi voimaa. Ponneton viesti, jonka taustalla olevaa voimaa ja vaikuttavuutta ei pysty perustelemaan, jää usein vallankäyttäjien prioriteettilistojen hännille. Päättäjille on hyvä luoda painetta toimia asian eteen, sekä tehdä selväksi

lobbaamisen viestin voima. Usein taloudelliset tekijät, hyvä tai huono julkisuus tai ”äänestäjien huoli” toimivat vipuvarsina lobattavalle vaatimukselle. Voiman kohdentamisen kannalta on myös tärkeää pitää päätöksentekijät koko prosessin ajan vastuunkantajan roolissa.

Keinoja ja toimintaa suunnitellessa on hyvä muistaa, että tavoite ohjaa koko prosessia. Sellaisen toiminnan järjestäminen, joka ei suoraan ja selvästi liity tavoitteeseen, on usein resurssien hukkaamista ja kannattaa jättää tekemättä. Keinot täytyy osata perustella ja suoraa riidan haastamista lobattavien kanssa kannattaa välttää, jollei siltojen polttamisella ole enää mitään väliä. Yhteenottoa ja voiman kohdistamista ei kannata kuitenkaan sekoittaa toisiinsa.

Sellaisen toiminnan järjestäminen, joka ei suoraan ja selvästi liity tavoitteeseen, on usein resurssien hukkaamista.

Yhteistyökumppaneita mietittäessä on hyvä päättää, keitä ja millaisia toimijoita prosessiin tarvitaan. Lobbausprosessin toimijat voi jaotella esimerkiksi kolmeen ryhmään: johtoryhmään, vapaaehtoiisiin ja tukijoihin. Johtoryhmä kannattaa pitää tiiviinä, nopeaan reagointiin kykenevänä porukkana, joka koordinoi projektia. Vaikuttamisen keinot määrittävät tarpeen vapaaehtoisten määrästä. Vapaaehtoisia ei kannata kerätä, jollei heille ole mitään tehtävää. Muiden tukijoiden ja yhteistyöverkostojen tarvetta ja roolia kannattaa miettiä tarkkaan jo alusta lähtien. Monesti hyvinkin erilaisten yhteistyökumppanien kanssa toimiminen herättää suurempaa kiinnostusta päättäjissä, sillä asia koskettaa silloin suurempaa ryhmää.

Toimintasuunnitelman tekeminen ja noudattaminen on huomattavasti helpompaa, jos suunnitteluun on lähdetty tarpeeksi ajoissa ja huolella. On fiksua kuitenkin olla myös joustava ja muuttaa suunnitelmaa tarvittaessa. Erityisesti suosiollisten muutosten tuulien ja oikeiden poliittisten aikaikkunoiden hyödyntäminen lobbausprosessissa on kannattavaa. Toiminnan arviointia on järkevää tehdä koko prosessin ajan, mutta erityisen tärkeää se on prosessin loppupuolella.

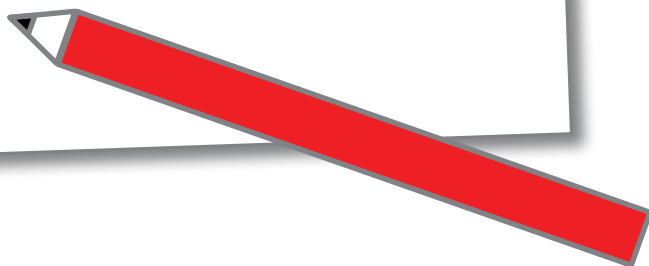
Lobbausprosessi viedään lopulliseen voittoon asti. Vaikka lobbausprosessin lopputulokset eivät olisi toivotunlaisia, voi hyvä lobbaus ja vaikuttamistyö muuttaa yleistä asenneilmastoa asian ympärillä niin, että prosessi kantaa hedelmää, kun asia tulee seuraavan kerran poliittisen päätöksenteon tarkasteluun tai muuten yleiseen keskusteluun.

LOBBARIN TYÖKALUPAKETTI

- Tarkasti määritelty tavoite
- Lobbaussuunnitelma
- Lobbausryhmä ja yhteistyötahot
- Viestintäkanavat (puhelin, sähköpostilista, verkkosivut, sosiaalisen median kanavat, kannanotot, blogit)
- Lista lobbauksen kohteista ja avainhenkilöistä
- Tiivis suullinen ja kirjallinen ydinviesti sekä sitä täydentävät perustelut

TEHTÄVÄ 3

Tavoitteen asettelu ja suunnitelman työstäminen: Valitse tai valitkaa järjestössänne aihe, jolle teette lobbaussuunnitelman. Käyttäkää suunnitelman tekemisessä apuna oppaan liitteenä 2 olevaa lobbaussuunnitelmaa.

YHTEYDENOTTO JA TAPAAMISET

Kohderyhmien valitsemisen jälkeen on hyvä ottaa tarkemmin selvää niistä tahoista, joihin haluaa ottaa yhteyttä. Kannattaa selvittää, kuinka paljon poliitikko tai viranhaltija on työskennellyt vastaavien teemojen parissa ja erityisesti edellisten kohdalla, millainen poliittinen linja hänellä on. Viestintä kannattaa kohdentaa henkilökohtaisesti miettien yhteydenpidon keinot sekä tavoitteet yksilötasolla, sillä massapostitukset harvoin johtavat syvempään yhteistyöhön.

On hyvä miettiä myös, millaisia motiiveja lobattavalla on, miten hän on verkostoitunut ja mitä hän mahdollisesti tietää sinusta tai järjestöstäsi. Pohdinta siitä, voisiko henkilö lähtökohtaisesti olla samaa tai eri mieltä tai epävarma lobbaamastasi asiasta, helpottaa henkilökohtaisen viestin muotoilussa. Myös oman asian vastustajia kannattaa tavata, vaikka toisen mielipiteen kääntämisen yrittäminen saattaa olla turhaa. Pelkästään oman kannan puolustajien inhimillistäminen sekä tilanteen tarjoama sparrausmahdollisuus erimielisten kanssa on hedelmällistä kokonaistilanteen kannalta.

Lobbausprosessin avainhenkilöitä kannattaa lähestyä muutoinkin kuin sähköpostilla. Usein soitto, jossa esittelee lyhyesti asiansa ja pyytää tapaamista on henkilökohtaisempi ja tuloksekkaampi. Joskus voi olla tarpeellista ottaa yhteyttä suoraan edustajaan tämän avustajan ohi, mutta kannattaa muistaa, että avustaja tai viranhaltija saattaa olla parempi asiantuntija tai tiedonlähde kuin itse poliitikko.

Tärkeintä kommunikaatiossa on, ettei lähde syyttämään lobbaamisen kohdetta. Asiallinen ja tiivis viestintä, joka on henkilökohtaisesti kohdennettu ja jossa tarjotaan yhteistyötä sekä vaihtoehtoisia ratkaisuja vie asiaa eteenpäin. Ensimmäistä viestiä kirjoittaessa asia esitellään lyhyesti kolmella lauseella, tarjotaan mahdollisuutta lisätietoon ja mahdollisesti ehdotetaan tapaamista ja vaihtoehtoisia tapaamisaikoja. Yhteydenottoa ei tarvitse jäädä pitkään odottamaan, vaan kannattaa itse olla proaktiivinen yhteydenpitäjä läpi koko projektin kuitenkin muistaen, että vastapuoli saattaa olla hyvin kiireinen.

Tapaamista kannattaa valmistella ajoissa. On hyvä laatia suullinen tiivis esitys, jonka tueksi kannattaa tehdä diaesitys, jolla pystyy havainnollistamaan asian visuaalisesti. Esitys on järkevää jättää myös kirjallisesti luettavaksi. Siistiin pukeutumiseen tulee kiinnittää huomiota, sillä se kertoo, että olet valmis panostamaan asiaan ja pidät tapaamista tärkeänä. Tapaamista sovittaessa on hyvä kertoa, kuinka kauan toivoisit tapaamisen kestävän ja

kuinka monta henkilöä järjestöstäsi tai taholtasi olisi tulossa tapaamiseen. Sovittua aikaa ei tule ylittää ja tapaamisessa täytyy tietenkin olla ajallaan. Kahdenkeskisessä tapaamisessa on helpompi luoda luottamuksellinen ilmapiiri, mutta suuremmassa lobbausryhmässä on helpompi saada useampia asiantuntijuuksia mukaan. Sovi kuitenkin ryhmäsi kesken kaikille selkeät roolit.

Vaikka provokaatio tai tunteisiin vetoaminen saattavat olla riskialttiita taktiikoita lobattaessa, suurimpana riskinä lobbaustapaamisissa on tylsyys. On hyvä tunnustella tapaamisen alussa, onko lobattava kiinnostunut aiheestasi. Niinpä voi olla perusteltua käyttää hetki siihen, että motivoi henkilöä aiheeseen, vaikka vetoamalla tunnetasolle. Tapaamisissa provosointia voi käyttää harkiten niin, ettei se kohdistu lobattavaan henkilöön itseensä. Tapaamisen tulee pysyä kohteliaana ja miellyttävänä. Tavoitteelle tärkeää on, että tapaaminen ja aihe jäävät mieleen, eikä lobattava pääse tylsistymään tai ärsyntyneeseen tapaamisessa. Päättäväinen mutta positiivinen asenne ylläpitävät mielenkiintoa ja tekevät aiheesta kiinnostavan. Keskustelun fokus tulee pitää koko ajan lobattavassa aiheessa ja siihen liittyviä ilmiselviä keskustelun ansoja on hyvä pohtia ennakkoon niiden välttämiseksi.

Tavoitteiden ja ratkaisuehdotuksen lisäksi on hyvä kertoa, mihin sinä tai järjestösi on valmis tämän prosessin aikana. Itseään voi tarjota mukaan prosessin valmistelun eri vaiheisiin tai vaikka kuultavaksi myöhemmin valiokuntaan tai valtuustoryhmään. Aivan yhtä tärkeää on antaa lobbaamisen kohteelle konkreettinen pyyntö siitä, mitä hänen haluaa tekevän asian eteen. Jos lobattavalta ei vaadi toimia asian eteen, asia voi jäädä prioriteettitilalla taka-alalle, vaikka se olisikin lobattavan henkilön mielestä tärkeä. Lobattavaa ohjeistetaan siis siitä, miten hänen toivotaan seuraavaksi toimivan asian edistämiseksi. Ohjeistus on hyvä antaa lobattavalle myös kirjallisesti.

Jos on tiedossa, että lobattava henkilö on myötämielinen ja luotettava yhteistyökumppani, voi hänen antaa ”omia” ratkaisuehdotus omaksi ideakseen. Poliitikot ilahtuvat, jos heille tarjoaa hyvin mietityn ratkaisuehdotuksen tai kannanoton heidän omiin nimiinsä käytettäväksi. Tällöin poliitikko voi toimia julkisuudessa asiaa edistävinä kasvoina ja oma järjestö tai taho voi keskittyä poliitikon tukemiseen ja muiden vaikuttajien lobbaamiseen. Tällainen henkilö kannattaa kuitenkin valita harkiten, jottei asia leimaudu liian kapean joukon tai ryhmittymän ajamaksi asiaksi.

Poliitikot ilahtuvat, jos heille tarjoaa hyvin mietityn ratkaisuehdotuksen tai kannanoton heidän omiin nimiinsä käytettäväksi.

Yhteydenpitoa ei kannata jättää yhteen yhteydenottoon tai tapaamiseen, vaan seuraavasta voi sopia jo tapaamisen aikana. Vähintään voi pyrkiä sopimaan tiedonvaihdesta liittyen asian etenemiseen sekä kiittää lobattavaa lopuksi osallistumisesta ja kiinnostuksesta. Tapaamisesta saattaa olla hyödyllistä tehdä muistio, varsinkin jos on tapaamassa useita lobattavia henkilöitä prosessin aikana.

Jos meneillään on laajempi vaikuttamistyön prosessi, jossa hyödynnetään sosiaalisen median kampanjaa tai kirjoitetaan artikkelia aiheesta, on järkevää kiittää myöntämielisiä ja avustaneista ihmisiä nimeltä näissä yhteyksissä. Tapaamisten yhteydessä voi ennalta sovitusti järjestää esimerkiksi jonkinlaisen pienen tempauksen, jonka voi jakaa sosiaalisessa mediassa. Positiivisesta julkisuudesta hyötyy sekä lobbaaja että lobbaamisen kohde.

Kun yhteydenpito on jatkuvaa ja positiivista, saattaa kyseinen henkilö ottaa sinuun yhteyttä seuraavan kerran, kun vastaavaa aihetta ollaan käsittelemässä. Monesti viranhaltijat ja poliitikot toimivat mieluiten itselleen tuttujen ja luotettavaksi koettujen tahojen kanssa.

TAPAAMISEN JÄRJESTÄMINEN

- Lyhyt esittely aiheesta ja tapaamispyyntö
- Sovittu tapaamisaika ja tapaamisen kesto
- Tutustu lobattavaan etukäteen (taustatiedot lobattavasta)
- Lobbausryhmän koko ja roolitukset
- Valmisteltu suullinen esitys ja mahdollinen diaesitys
- Kirjallinen tiivis esitys aiheesta
- Kirjallinen toimintapyyntö
- Lisätietomateriaalit
- Ehdotus seuraavasta tapaamisesta

TEHTÄVÄ 4

Viestin kiteyttäminen ja kirkastaminen:
Kohtaat hississä lobbauksen kohteen, kerro viestisi tiiviisti ja ytimekkäästi. Valmistele hissipuhe, jota myös muut järjestösi edustajat voivat hyödyntää. Mikäli mahdollista, niin harjoittele hissipuheen pitämistä yhdessä lobbausryhmäsi kanssa.

Hyvässä hissipuheessa tavoite ja asia on kiteytetty, se on iskevä ja kompakti sekä herättää kuulijassa positiivisen mielikuvan. Kaikkea asiaa ei tarvitse sisällyttää hissipuheeseen, tarkoitus on herättää mielenkiinto kuulla asiasta lisää. Muista, että puheen on oltava lyhyt, jotta ehtisit kertoa sen hissimatkan aikana. Voitte työstää hissipuhetta myös yhdessä järjestösi tai lobbausryhmäsi kanssa.

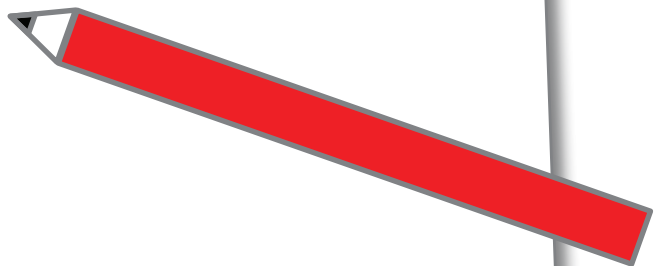
HISSIPUHEEN RAKENNE

- Esittele kuka ja mistä
- Missä olette hyviä (ja) asiantuntijoita
- Mitä asiasi koskee
- Miksi asian tulisi kiinnostaa (motivointi)
- Mikä on ratkaisusi ja mitä hyötyä siitä on
- Mitä haluat kuulijalta nyt ja seuraavaksi

TEHTÄVÄ 5

Tapaamiseen valmistautuminen:
Kun olet menossa tapaamaan lobbauksen kohdetta, valmistaudu tapaamiseen alla olevien tehtävien avulla. Mikäli sinulla ei vielä ole sovittuna tapaamista, päätä ennen tehtävien tekemistä, kenet haluaisit tavata, ja tee tehtävät kyseistä tapaamista silmällä pitäen.

- Selvitä taustatiedot lobbauksen kohteesta.
- Valmistele tiivis suullinen esitys ja mahdollinen muu materiaali esityksen tueksi (esimerkiksi PowerPoint-esitys).
- Valmistele jaettava materiaali.
- Mieti, mitä toivot lobbauksen kohteen tekevän asiasi edistämiseksi, ja kirjaa toiveesi ylös.

EDUSKUNTA JA MINISTERIÖT LOBBAAMISEN KOHTEENA

Hyvin suunnitellussa lobbausprosessissa päätöksentekijöihin ja valmistelijoihin ollaan yhteydessä jo päätöksen valmisteluvaiheessa. Aktiivinen rooli valmistelutyössä on kansalaisjärjestöille kaikista tehokkain vaikuttamisen paikka. Kansanedustajiin ja valiokuntien jäseniin kannattaa olla hyvissä ajoin yhteydessä ennen kuin esitys tulee eduskunnan lähetekeskusteluun. Positiivinen, asiapitoinen ja tiivis kommunikaatio sekä hyvät esiintymistaidot vievät pitkälle ministeriö- ja eduskuntatyöskentelyyn kohdistuvassa lobbaamisessa.

Eduskunnassa valmistellaan ja säädetään Suomen lait ja lakiasetukset. Valmistelu- ja päätöksentekoprosessi monivaiheisuudessaan ja pitkäkestoisuudessaan saattaa tuntua haastavalta ja vaikeasti lähestyttävältä. Ministeriöissä ja eduskunnassa päätöksiä ja asetusmuutoksia valmistelee iso joukko erilaisia toimijoita päätöksenteon eri asteilla. Valtiotasolla asioihin vaikuttaminen vaatii valppautta ja kykyä olla yhteydessä oikeisiin tahoihin oikeaan aikaan.

Sekä hallitus- että oppositiopuolueet pyrkivät vuorovaikuttamaan jatkuvasti mediaan ja äänestäjiin oman hegemonisen asenne- ja mielipideilmaston luomiseksi. Niinpä kansanedustajiin ja eduskunnan päätöksentekoon vaikuttaminen saattaa olla helpompaa, jos asiaan on mahdollista kohdistaa mediajulkisuuden tuomaa voimaa ja painetta läpi koko lobbausprosessin.

Suomessa eduskunnan vallankäyttö on hyvin hallitusvetoista. Oma asiaa kannattavia poliitikkoja ei välttämättä kannata hakea pelkästään oppositio- tai hallituspuolueista vaan yli puoluerajojen. Vaikka eduskuntapolitiikassa ryhmien välillä on usein vastakkainasetteluita, niitä ei kannata ruokkia lobatessa vaan päinvastoin pyrkiä liennyttämään.

Vaikka eduskuntapolitiikassa ryhmien välillä on usein vastakkainasetteluita, niitä ei kannata ruokkia lobatessa.

Eduskunnan päätöksenteon prosessissa vaikuttamisen paikat ovat parhaiten niiden poliittisimmissa vaiheissa, erityisesti valmisteluvaiheen alussa, mutta myös prosessin lopussa, kun asia tulee eduskunta- ja valiokuntakäsittelyyn. Näiden välissä on pitkä virkamiesvaihe, jossa vallankäyttäjät eivät välttämättä ole poliitikkoja vaan virkamiehiä ja siten hankalammin vallankäyttäjiksi tunnistettavissa ja vaikutettavissa.

Vallankäyttäjät eivät välttämättä ole poliitikkoja vaan virkamiehiä.

Koska eduskunnassa poliitikot eivät voi olla jokaisen käsittelemänsä alan asiantuntijoita, kuuntelevat he puolue ryhmien sisällä niitä edustajia, jotka kulloiseenkin asiaan ovat perehtyneitä. Tämän vuoksi eduskunnan sisältä on tärkeää tunnistaa todelliset vaikuttavat hahmot tai vallanpitäjät. Usein puolue ryhmien sisällä asiantuntijuudet menevät edustajien valiokuntajäsenyyksien mukaan, mutta kokemusasiantuntijuus saattaa myös vaikuttaa siihen, kenellä auktoriteetin koetaan olevan.

LAINVALMISTELUN PROSESSI

Lainvalmistelun prosessi alkaa aina aloitteella. Aloite voi tulla montaa eri reittiä: esimerkiksi hallituksen esityksen, eduskunnan lausuman tai valtion talousarvioehdotuksen perusteella. Ministeriö voi käynnistää oman aloitteen tekemänsä tutkimuksen tai selvityksen pohjalta. EU-säädökset tai EU-tuomioistuimen ratkaisut voivat myös käynnistää lainvalmisteluprosessin. Aloitteen voi tehdä myös täytäntöönpanosta vastaava viranomainen tai sidosryhmä. Tärkeitä kansalaisten keinoja käynnistää lakialoite on kansalaisaloitteen tekeminen ja kannattaminen. Kansalaisaloite vaatii 50 000 kansalaisilmoitusta puolen vuoden sisällä kerättynä. Kansalaisaloitteesta löytyy verkosta paljon tietoa, johon kannattaa tutustua. Aloite ohjataan aina sen ministeriön esivalmisteluun, jonka toimialueeseen asia kuuluu.

Aloitteen tultua lakien säätäminen ja asetusten muutosprosessit alkavat aina valmistelutyöllä. Valmistelu tehdään useammassa eri vaiheessa, ja ne ovat parhaat paikat päästä vaikuttamaan lakiehdotuksen sisältöön sekä tehdä itsensä tai järjestönsä tunnetuksi valmisteleville tahoille käsiteltävän asian asiantuntijana ja sidosryhmänä. Sidosryhmänä voi toimia mikä hyvänsä ministeriön ulkopuolinen taho, kuten kansalaisjärjestö, viranomainen, toinen ministeriö, tutkimuslaitos, yritys tai kansalainen – taho, joka

haluaa vaikuttaa lain valmisteluun ja sisältöön ja joka kutsutaan ministeriön toimesta mukaan. Lainvalmistelun prosessit voidaan tiivistää seitsemään vaiheeseen:

- 1. Esivalmistelu.** Ministeriön valmisteleva viranhaltija tai valmistelutiimi tekee alustavaa kartoitusta, jonka aikana he etsivät asiantuntijoita ja sidosryhmiä. Valmistelun perusteella tehdään päätös esivalmistelun käynnistämisestä, johon pyydetään näkemyksiä sidosryhmiltä. Tämän jälkeen ministeri tai ministeriön virkamiesjohto tekee päätöksen lainsäädäntöhankkeen käynnistämisestä.
- 2. Perusvalmistelu.** Valmistelu tehdään joko viranhaltijoiden toimesta tai ministeriön nimeämän valmistelu-elimen työnä. Tämän prosessin aikana sidosryhmiä voidaan konsultoida monessa eri vaiheessa. Tarkoituksena on saada valmisteltua mahdollisimman hyvä hallituksen esitys aiheesta.
- 3. Lausuntomenettely.** Ministeriön virkamiesjohdon määräämä valmistelutiimi pyytää sidosryhmiltä kirjalliset lausunnot hallituksen esitykseen ja lähettää mahdollisen kutsun kuulemistilaisuuteen. Lausuntopalautteen perusteella ministeri päättää, jatketaanko valmistelua, palautetaan-ko se perusvalmisteluun vai jätetäänkö valmisteluprosessi kesken.
- 4. Jatkovalmistelu.** Sidosryhmille annetaan palautetta annetuista lausunnoista. Hallituksen esitystä mahdollisesti muokataan, ja merkittävien muokkauksien ollessa kyseessä sidosryhmiä saatetaan kuulla jälleen. Hallituksen esitys käännetään ruotsiksi, sen laillisuus tarkistetaan ja se hyväksytään virkamiesjohdon ja ministerin toimesta.
- 5. Valtioneuvoston päätöksenteko.** Ministeriön viranhaltija esittelee esityksen valtioneuvoston yleisistunnossa, jossa hallitus päättää esityksen antamisesta eduskunnalle.
- 6. Eduskuntakäsittely.** Eduskunta vastaanottaa hallituksen esityksen täysistunnossa ja käy siitä lähetekeskustelun. Esitys lähetetään ministeriöiden alaisiin valiokuntiin käsiteltäväksi. Kansanedustajat toimivat valiokuntien jäseninä. Valiokuntien jäsenet voivat kutsua eri asiantuntijatahoja ja esityksen valmistelleen ministeriön virkamiehiä kuultavaksi valiokuntiin. Valmiiksi tiiviin yhteydenpidon kautta on helpointa päästä kuultavaksi valiokuntaan. Valiokunta laatii esityksestä mietinnön, jossa se saattaa esittää muutosehdotuksia tai esityksen osittaista tai kokonaista hylkäämistä. Esitys palaa eduskunnan täysistunnon ensimmäiseen käsittelyyn, jossa käsitellään valiokunnan mietintöön sisältyvät ehdotukset ja päätetään lakiehdotuksen sisällöstä ensin yleiskeskustelussa ja sitten yksityiskohtaisessa käsittelyssä. Jos esitykseen tulee suuria muutosehdotuksia, se lähetetään suureen valiokuntaan lausuttavaksi. Eduskunnan toisessa käsittelyssä lakiehdotus joko hyväksytään tai hylätään.

- 7. Lain vahvistaminen.** Hyväksytty laki menee vielä valtioneuvoston yleisistunnolle, jossa se päättää lain vahvistamisen esittämisestä tasavallan presidentille, joka sitten vahvistaa ja allekirjoittaa lain.

VAIKUTTAMISEN PAIKAT EDUSKUNNASSA JA MINISTERIÖISSÄ

Kuten yllä olevasta laki- ja säädösesitysten vaiheista voidaan nähdä, iso osa lakiesitysten parissa tehtävästä työstä tehdään jo lain valmisteluprosessin aikana. Tämän vuoksi olisi tärkeää, että kansalaiset ja kansalaisjärjestöt ovat hereillä siitä, millaisia asioita ministeriöissä valmistellaan. Sellaiset tahot, jotka pitävät jatkuvasti yhteyttä sekä kansanedustajiin että ministeriöiden virkamiehiin ja ministerien erityisavustajiin, kuulevat todennäköisemmin valmistelussa olevista lakiehdotuksista eli hankkeista. Tutut tahot tulevat todennäköisemmin kutsutuksi mukaan valmisteluvaiheeseen tai kuultavaksi valiokuntaan. Esivalmisteluvaiheessa saatetaan käyttää esimerkiksi Otakan-taa.fi:n palvelua kartoittamaan aktiivisia keskustelijoita ja toimijoita.

Iso osa lakiesitysten parissa tehtävästä työstä tehdään jo lain valmisteluprosessin aikana.

Kun päätös lainsäädäntöhankkeen käynnistämisestä on tehty ja prosessi siirtyy perusvalmisteluvaiheeseen, siitä tiedotetaan julkisesti ministeriöiden verkkosivuilla. Hyvä portaali kaikkien ministeriöiden hankkeiden ja säädösvalmistelujen seurantaan on Valtioneuvosto.fi-sivusto, jossa hankkeet ja säädösvalmistelut on esitelty ministeriökohtaisesti. Jokaisesta hankkeesta löytyy perus- ja taustatiedot sekä hankkeen yhteyshenkilö. Hankkeiden tilaa, julkisia asiakirjoja ja julkaisuita pääsee myös seuraamaan hankekohdaisesti. Hankkeiden aikatauluista voi kysyä myös suoraan Valtioneuvoston tiedotuksesta. Hankkeissa voi joko pyrkiä mukaan ministeriön nimeämään valmisteluun tai toimia sidosryhmänä yhteistyössä valmistelevien tahojen kanssa. Itse ministerit ovat usein niin kiireisiä, että heitä ei välttämättä pääse tapaamaan, mutta ministerien erityisavustajat ja valmistelevat virkamiehet saattavat hyvinkin sopia tapaamisia kansalaisten ja järjestöjen kanssa.

Lausuntokierrokselle tullessa on tärkeää laatia kirjallinen lausunto sitä pyydettyä, sekä saapua mahdolliseen kuulemistilaisuuteen, jossa on

mahdollista vapaamuotoisesti keskustella aiheesta ministeriön edustajien ja muiden sidosryhmien kanssa.

Kansanedustajien mahdollisuus saada yksityiskohtaista tietoa valmisteilla olevista hankkeista riippuu paljon siitä, missä asemassa heidän puolueensa on suhteessa hallitusvastuuseen. Hallitus ei mielellään kerro oppositiopuolueiden edustajille keskeneräisten hankkeiden yksityiskohtaisesta sisällöstä, vaan tieto saattaa tulla ensimmäisen kerran osalle edustajista vastaan vasta eduskunnan lähetekeskustelussa, kun viranhaltijoiden valmistelutyö on pääosin tehty. Lähetekeskustelu on kuitenkin tärkeä lobbaamisen paikka. Yhteydenotto kansanedustajiin ennen lähetekeskustelua saattaa auttaa kansanedustajia käymään olennaista keskustelua jo lähetekeskustelussa. Hyvä keskustelu myös varmistaa sen, että esitys menee tarkoituksenmukaiseen valiokuntaan käsiteltäväksi.

Valiokuntien jäsenet voivat kutsua yhdessä päätettäviä yhteistyötahoja kuultavaksi valiokuntaan. Kansanedustajilla ei välttämättä ole tietoa siitä, ketkä ovat alan asiantuntijoita, joten tämä on hyvä tilaisuus tarjota omaa tai järjestönsä asiantuntemusta valiokunnan käyttöön oma-aloitteisesti. Välillä käy niin, ettei asiantuntijoita kutsuta ollenkaan, koska valiokunnan jäsenet eivät tunne asiantuntijatahoja, tai kutsutut jättävät tulematta, koska eivät tunnista kuulemisen tärkeyttä tai eivät uskalla esiintyä. Valiokunnan kutsuun kannattaa varustautua lyhyellä ja mielenkiintoisella esityksellä. Valiokuntien jäsenet ovat vaitiolovelvollisia valiokunnissa käsiteltävistä aiheista.

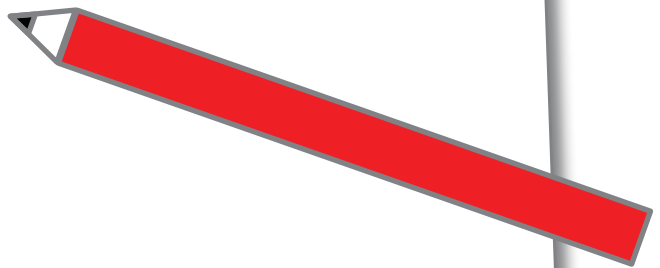

Kansanedustajilla ei välttämättä ole tietoa siitä, ketkä ovat alan asiantuntijoita, joten tämä on hyvä tilaisuus tarjota omaa tai järjestönsä asiantuntemusta valiokunnan käyttöön oma-aloitteisesti.

TEHTÄVÄ 6

Arvioi, miten lobbaamaasi asiaan suhtaudutaan eduskunnassa ja minkälaisessa "ilmastossa" lobbaustyötä tehdään. Mikäli mielessäsi ei ole valmiiksi lobattavaa aihetta, keksi sellainen ja mieti, miten siihen suhtaudutaan eduskunnassa. Käytä apunasi näitä kysymyksiä:

- Ketkä (esimerkiksi poliittiset ryhmät tai yksittäiset kansanedustajat) tukevat asiaasi?
- Ketkä ovat ajamaasi asiaa vastaan?
- Mikä on näiden henkilöiden tai ryhmien intressi tukea tai vastustaa ajamaasi asiaa?
- Mitkä henkilöt tai ryhmät saattavat mahdollisesti vielä muuttaa mieltään asiasta?

KUNTA LOBBAAMISEN KOHTEENA

Kunnissa tehdään omaa lähialuetta koskevia päätöksiä. Meneillään oleva prosessi uusien maakuntien perustamisesta muuttaa kunnan perinteisiä tehtäviä hieman. Jatkossa maakunnissa käsitellään iso osa sosiaali- ja terveyspalveluihin liittyvät päätöksistä. Kunnille jää tehtäväksi edelleen päättää koulutus-, sivistys-, ja kulttuuripalveluista sekä kunnan elinkeinopolitiikasta. Myös kaupunkisuunnittelu, asuntopolitiikka ja maankäyttö kuuluvat kunnan päätäntävaltaan.

KUNNALLISEN PÄÄTÖKSENTEON RAKENTEET

Kuntavaaleissa valitut kunnanvaltuutetut päättävät kuntien asioista. Kunnanvaltuuston koko on suhteessa kunnan väkimäärään. Kunta voi myös käyttää kaupunki-nimitystä ja tällöin ei puhuta kunnasta ja kunnanvaltuustosta, vaan kaupungista ja kaupunginvaltuustosta. Kunnanvaltuusto valitsee kunnanhallituksen, joka puolestaan saattaa olla jakautunut jaostoihin. Lisäksi kuntien päätöksenteon prosessit etenevät usein lautakunnissa, joiden kesken kunnan päätehtävät on jaettu. Lautakuntien jäsenet valitaan joko kunnanvaltuutetuista ja/tai ulkopuolisista luottamushenkilöistä.

Joissain kunnissa ja kaupungeissa valitaan kunnanjohtaja tai pormestari, sekä mahdolliset toimialajohtajat tai apulaiskaupunginjohtajat. Nämä henkilöt ovat virkasuhteessa kuntaan tai kaupunkiin ja ovat vastuussa omien alueidensa viranomaisvalmistelusta. Kunnanvaltuutetut ovat luottamushenkilöitä, joten he eivät ole työsuhteessa kuntaan. Niissä kunnissa, joissa ei valita poliitikkoja virkasuhteisiin, on viranomaisvastuu esittelevällä viranhaltijalla. Kunnissa toimiikin iso joukko viranhaltijoita, jotka valmistelevat päätöksiä, hoitavat hallintoa sekä tekevät suoria viranomaispäätöksiä.

KUNTIEN PÄÄTÖKSENTEKOPROSESSI JA LOBBAAMINEN

Kuntatasolla lobbaamiseen lähtemiselle saattaa olla pienempi kynnys kuin valtiotasolla. Kuntapäättäjät ja viranomaiset ovat usein hyvin tietoisia kunnassa tapahtuvista päätöksentekoprosesseista. Lisäksi valtuutetuilla ja puolueiden valtuustoryhmillä voi olla paremmin aikaa kuulla kuntalaisia kuin kansanedustajilla.

Verrattuna valtionhallintoon kuntatason päätöksenteko on poliittisempaa. Puoluepoliittiset kannat saattavat muuttaa päätöstä matkalla, minkä vuoksi valtuustoryhmät ja apulaispormestarit ovat hedelmällisiä lobbauksen kohteita. Puolueet tekevät kuntatasolla eduskuntaa herkemmin keskinäisiä sopimuksia, minkä vuoksi hedelmällisintä on lähestyä useampaa valtuustoryhmää. Valtuustoryhmän puheenjohtajille voi esittää, että omaa asiaa pääsisi esittelemään ryhmän kokoukseen. Kannattaa harkita, mitä ajamasi asian laittaa korostat millekin valtuustoryhmälle sitä esiteltäessä.

Päätöksentekoprosessi alkaa aina aloitteella, joka tulee vireille kaupungin- tai kunnanhallituksen, valtuutettujen, lautakuntien, kuntalaisten tai viranomaisten toimesta. Hyvän yhteistyön tuloksena yksittäinen valtuutettu voi myös tehdä aloitteen asiasi puolesta valtuustolle. Yleensä aloite menee oman toimialueensa lautakunnan viranhaltijan valmisteltavaksi. Apulaispormestarit tai lautakuntien vetäjät ovat vastuussa aloitteiden viranomaisvalmistelusta. Jälleen valmisteluvaihe on tehokkain paikka päästä vaikuttamaan päätösesityksen sisältöön. Jokaiselle aloitteelle on aina nimetty esittelijä, jonka puheille on hyvä yrittää päästä. Valmisteluun ei välttämättä kuitenkaan oteta järjestöjä suoraan sidosryhmiksi.

**Valmisteluvaihe on tehokkain paikka päästä
vaikuttamaan päätösesityksen sisältöön.**

Vaikka asiat saattavat kuntatasolla olla poliittisempia ja siten nopeampia muuttumaan, pyrkivät poliittiset ryhmät ja poliitikot johdonmukaisuuteen. Oman puolueen linjaa pyritään noudattamaan ristiriidattomasti myös kunnallisessa päätöksenteossa. Päätösesitykset eivät valmistelun jälkeen välttämättä enää muutu lautakunnissa tai myöhemmin valtuuston käsittelyssä. Viranomaistahot usein antavat mielellään tietoa, mutta mahdollinen apulaispormestari sekä esittelijä ovat avainasemissa, jos halutaan päästä

vaikuttamaan valmistelun sisältöön. Mahdollisiin apulaispormestareihin ja heidän avustajiinsa kannattaa olla yhteydessä, jos tietää, että itselleen tärkeä asia on valmistelussa.

Valmisteilla olevista asioista saa tietoa olemalla myös yhteydessä valtuutettuihin. Heillä on avoin tiedonsaantioikeus valmisteluvaiheessa olevista tai sinne tulevista asioista. Seuraamalla kuntien nelivuotista strategiaa ja vuosittaista budjettia voi tehdä myös arvioita siitä, millaisia teemoja on tulossa valmisteluun ja valtuuston käsittelyyn. Strategia ja budjetti raamittavat kaikkia kunnan tulevia päätöksiä. Kuntien julkiset virastot ja lautakunnat ovat velvoitettuja antamaan tietoa julkisuuteen, mutta kuntien omistamat yhtiöt ja säätiöt taas ovat vaitiolovelvollisia kaikesta, minkä ei lain mukaan pidä olla julkista tietoa.

Kun päätös on valmisteltu, se tulee lautakuntien tai johtokuntien käsiteltäväksi. Näiden esityslistat ja päätökset ovat julkisia ja päätösten etenemistä voi tiedustella tahojen omista viestintäyksiköistä sekä lauta- ja johtokuntien sihteereiltä. Lautakunnissa käydyt keskustelut eivät kuitenkaan ole julkista tietoa. Lautakuntien toimintaa ohjaavat jokaisen yksikön omat johtosäännöt, joihin on hyvä tutustua.

Jos valmisteluvaiheeseen ei ole päässyt mukaan, on tärkeää perehtyä itse esitykseen. Lautakuntien esityslistat tulevat jäsenille alle viikon varoitusaajalla. Jos vaikuttamiseen pääsee vasta tässä vaiheessa mukaan, on lautakuntien jäseniin kohdistettu lobbaaminen toteutettava hyvin nopealla aikataululla. Nopeaa reagointia helpottaa, jos olet pitänyt aktiivisesti yllä yhteyttä valtuutettuihin ja seurannut kunnallista päätöksentekoa, etkä herää tilanteeseen vasta kun se on jo päällä.

Lautakuntien esityslistat tulevat jäsenille alle viikon varoitusaajalla.

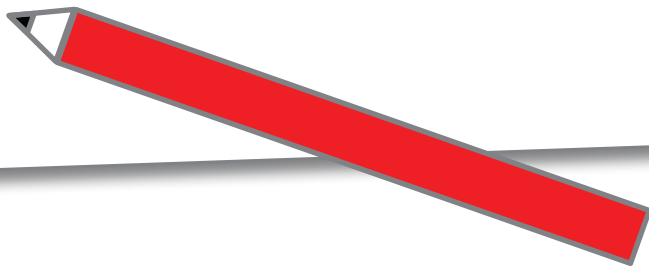
Ryhmien kannat neuvotellaan usein jo lautakunnissa, jonka jälkeen päätösesitys harvoin enää muuttuu. Joskus voikin olla tarpeellista yrittää hyödyntää ryhmien sisäisiä ristiriitoja, jos koko valtuustoryhmää ei saa oman kannan taakse kokonaisuudessaan. Esitysten valmisteluprosessit vaihtelevat, ja jos esityksessä huomaa selkeitä asiavirheitä tai huonoa valmistelutyötä, on tämä tärkeää tuoda lautakuntien jäsenille tietoon. Tämä herättää lautakuntien jäseniä ajattelemaan asiaa laajemminkin. Poliitikot eivät halua tehdä päätöksiä, jotka pohjautuvat virheelliseen tietoon.

Osa päätöksistä etenee lauta- ja johtokunnista suoraan täytäntöönpanoon ja osa siirtyy kunnanhallitukselle. Jotkin päätökset taas käsitellään suoraan kunnanhallituksessa tai sen jaostossa ilman lautakuntakäsittelyä. Viimeisenä asiasta päättää kunnanvaltuusto. Siitä, miten ja minne päätökset etenevät kuntien päätöksenteon portaissa, määrää kunkin tahon hallinto- ja toimintasääntö, jotka löytyvät yleensä kunnan sivuilta. Hyvän hallinnon mukaisesti kunnanhallituksen ja kunnanvaltuuston päätökset usein seuraavat lautakunnan päätöstä aiheesta. Niinpä asiaa käsittelevän ensimmäisen toimielimen kantaan vaikuttaminen on paras lobbaamisen paikka.

TEHTÄVÄ 7

Selvitä mitkä ovat oman kuntasi poliittiset valtasuhteet ja arvioi mikä merkitys valtasuhteilla on lobbaamallesi asialle. Ketkä ainakin tarvitset asiasi taakse, jotta asettamaasi tavoitteeseen on mahdollista päästä?

Löydät tietoa poliittisten ryhmien koosta oman kuntasi nettisivuilta. Voit kysyä lisätietoja myös ryhmien välisestä yhteistyöstä poliittisten ryhmien edustajilta.

MUITA VAIKUTTAMISEN KEINOJA KUNNISSA

Kuntapäättäjiin kohdistuu keskimäärin hyvin vähän lobbaamista, vaikka monet kunnanvaltuutetut näkevät vaikuttamistyön tärkeänä ja lobbaamisen sekä yhteydenpidon kansalaisjärjestöjen kanssa mahdollisuutena. Suoran lobbaamisen tai vaikutustyön lisäksi kunnat pyrkivät tarjoamaan muita vaikuttamisen väyliä kuntalaisille. Kuntalaki velvoittaa kuntia ja kaupunkia mahdollistamaan asukkaiden osallistumisen ja vaikuttamisen kunnan toimintaan. Monilla kunnilla onkin nettisivuillaan tietoa toiminnasta ja päätöksentekoprosesseista, neuvontaa keihin ottaa yhteyttä millaisessakin tarpeessa sekä viranomaistahojen yhteystietoja. Lisäksi verkossa on useita työkaluja ja palveluita, joita kunnat tarjoavat kuntalaisten käyttöön, jotta he voivat osallistua kunnan kehittämiseen.

Yksi palveluista on Kuntalaisaloite.fi-sivusto, jonka kautta kuntalaiset voivat kansalaisaloitteen tapaan tehdä aloitteita. Kunnat ovat velvoitettuja käsittelemään kaikki niille tulleet aloitteet. Yleensä toimialueesta vastaava viranhaltija valmistelee vastauksen ja ilmoittaa toimenpiteet, joihin aloite on mahdollisesti johtanut. Kaikki kuntalaisaloitteet saatetaan kunnanvaltuuston tietoon vähintään kerran vuodessa, vaikkei niihin välttämättä perehdytä siellä sen enempää. Koska kuntalaisaloitteen eteneminen valtuustoon asti riippuu sen kannattajien määrästä, saattaa riittävän kannatuksen saaminen isoissa kunnissa olla haastavaa.

Kunnat ovat velvoitettuja käsittelemään
kaikki niille tulleet aloitteet.

Kunnat järjestävät myös erilaisia asukastilaisuuksia, joissa tietyn alueen asukkailla on mahdollista päästä tapaamaan ja suoraan keskustelemaan oman asuinalueensa asioista päättävien kuntapäättäjien tai viranomaisten kanssa. Kunnanvaltuuston, lautakuntien ja viranomaisten päätöksistä voi tehdä myös kirjallisen oikaisuvaatimuksen, joka toimitetaan suoraan vastuussa olevalle toimielimelle.

LOBBAAMINEN OSANA VAIKUTTAMISTYÖTÄ

Lobbaaminen on tehokas ja tärkeä kansalaisyhteiskunnan vaikuttamisen keino, kun sen suunnittelee hyvin ja toteuttaa hyvässä yhteistyön hengessä. Hyvään lobbaamiseen kuuluu paljon selvitystyötä, suoria yhteydenottoja ihmisiin, oman viestin tiivistä muotoilua sekä esiintymistä. Lobbaustyön ohelle kannattaa kuitenkin ottaa myös muita vaikutustyön keinoja, jolloin projektista tulee todennäköisesti tehokkaampi ja antoisampi. Tässäkin kuitenkin kannattaa pitää aina tavoite edellä, kun suunnitellaan toimintaa. Sellaista toimintaa, joka ei palvele tavoitetta, on turha järjestää. Tavoite edellä kuljettaessa myös eri asiantuntijarooleja kannattaa hyödyntää lobbaamisen ja vaikutustyön eri vaiheissa.

Kansanedustajia tai kunnan päättäjiä voi kutsua mukaan erilaisiin keskustelutilaisuuksiin tai seminaareihin. Osallistuminen pakottaa päättäjän tutustumaan aiheeseen ennen paikalle tuloa, mutta kannattaa muistaa, että he eivät kiireiltään pääse aina tulemaan. Kansanedustajilta voi myös pyytää tilaisuuden järjestämistä eduskunnan tiloissa. Mitä enemmän voit tarjota päättäjille positiivista julkisuutta heidän osallistumisestaan, sitä todennäköisemmin he mielellään osallistuvat. Yksikään poliitikko ei tietenkään toivo negatiivista julkisuutta itselleen.

Mediaan kirjoittaminen ja yleiseen mielipiteeseen vaikuttaminen voivat tukea lobbaamista ja kohdistaa painetta päätöksentekijöihin. Mediaan vaikuttaessa on hyvä pyrkiä vaikuttamaan mielikuvaan, joka asiasta syntyy. Monet tahot pyrkivät esittämään oma agendansa poliittisesti neutraalina totuutena. Jos mielikuvaa eli freimausta pääsee luomaan ennen mahdollista vastapuolta, voi siitä olla mediakeskustelussa hyvinkin pitkäkestoinen etu.

Mediaan vaikuttaessa on hyvä pyrkiä vaikuttamaan mielikuvaan, joka asiasta syntyy.

Hyvin toteutetut sosiaalisen median kampanjat osana vaikutustyötä nostavat tietoisuutta asiasta, saavat ihmiset osallistumaan keskusteluun ja ovat hyviä kanavia tarjota positiivista näkyvyyttä niille, jotka ovat asiallesi suosiollisia. Some-kampanjat yksinään eivät kuitenkaan ole riittäviä, sillä niistä puuttuu voima. Kaduilla ja tapahtumissa kampanjointi, esitteiden

jako, vetoomusten kerääminen tai mielenosoitusten järjestäminen saattavat olla osa tehokasta vaikuttamistyötä. On kuitenkin hyvä tiedostaa, että vaikka onnistuisit keräämään laajojakin kannattajajoukkoja, on sympatia pystytävä kanavoimaan tehokkaaksi viestisi voimaksi. Osallistuminen ei ole vielä vaikuttamista.

Kaiken toiminnan keskellä kannattaa pitää suunnitelma ja tavoitteet kirkkaana mielessä ja iloita pienistäkin edistysaskelista, sekä kiittää yhteistyötahoja ja kanssalobbaajia hyvästä ja tärkeästä työstä. Esiin tuotu positiivinen julkisuus antaa kiitosta ja arvostusta päätöksentekijöille heidän hyvin tehdystä työstään.

Verkosta löytyy paljon lisätietoa päätöksentekoprosesseista ja toimijoista. Jonkin verran löytyy tietoa myös vaikuttamistyöstä sekä lobbaamisesta. Lähteissä sivulla 38 on listaus lisätietoa tarjoavista linkeistä, joita on käytetty oppaan pohjana.

Iloisen onnistumisen kokemuksia lobbaamisen ja vaikuttamistyön parissa!

LÄHTEET

JULKAISUT

Nahi T. & Naumanen N. 2014 (toim.) Vaikuta! -Suomen politiikkaan. 2. uusittu painos. Kepa ry. Viitattu 15.5.2017. <https://www.kepa.fi/uutiset-media/julkaisut/vaikuta-suomen-politiikkaan>

Jakonen M. 2017. Vastatieto – Tulevaisuuden asiantuntijuutta etsimässä. Helsinki: Tulevaisuusvaliokunta. Viitattu 11.8.2017. https://www.eduskunta.fi/FI/tietoaidus-kunnasta/julkaisut/Documents/tuvj_1+2017.pdf

Valtioneuvoston kanslia. 2017. Valtioneuvoston esittelijän käsikirja. Viitattu 13.7.2017. <http://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/79183>

VERKKOSIVUT

Portaali vaikuttamisen sivustoille. Viitattu 7.7.2017. <http://www.demokratia.fi/>

Eduskuntatyöskentely. Viitattu 15.6.2017. www.eduskunta.fi/FI/lakiensaataminen/Sivut/default.aspx

Finlex, lainvalmistelun prosessi. Viitattu 13.7.2017. <http://lainvalmistelu.finlex.fi/>

Kuntien tehtävistä. Viitattu 14.7.2017. <http://www.virtuaalikunta.net/fi/tietoaajatehtavia/mikaonkunta>

Helsingin kaupungin organisaatio. Viitattu 14.7.2017. <https://www.hel.fi/helsinki/fi/kaupunki-ja-hallinto/hallinto/organisaatio/>

Helsingin kaupungin poliittiset päätökset. Viitattu 14.7.2017. <https://dev.hel.fi/maatokset/>

Valtioneuvosto ja ministeriöiden hankkeet. Viitattu 13.7.2017. <http://valtioneuvosto.fi/etusivu>

HAASTATTELUT

Suuret kiitokset taustahaastatteluista ja koulutuspuheenvuoroista: Anna Kontula, Kaisa-Reeta Koskinen, Esa Suominen, Dan Koivulaakso, Petra Malin, Minna Kelhä, Jyri Kuusela, Jehki Härkönen, Mikko Aaltonen, Henriika Lindroos.

LIITE 1: TEHTÄVÄT

TEHTÄVÄ 1

Minkä asian puolesta sinä olisit tai järjestösi olisi valmis lobbaamaan? Nimeä yksi ajankohtainen vaikuttamisen kohde. Mieti myös, keiden tapaan tai suoraa yhteydenottoa asian edistäminen edellyttäisi.

Arvioi yleistä yhteiskunnallista sekä poliittista ilmapiiriä ja pohdi, minkä asian lobbaamiselle olisi nyt hyvä noste. Nimeä niin monta asiaa, kuin mieleesi tulee.

TEHTÄVÄ 2

Pohdi omaa ja/tai järjestösi asiantuntijuutta seuraavien kysymyksien avulla.

- Mikä tekee sinusta tai taustayhteisöstäsi/järjestöstäsi hyvän lobbarin?
- Mitä ominaisuuksia tai taitoja pitäisi kehittää, jotta sinusta tai järjestöstäsi tulisi parempi lobbaaja?
- Minkälaisia asiantuntijuuksia (Jakosen neljän asiantuntijatyypin mukaan) järjestössäsi tai lobbausryhmässäsi on edustettuna?

TEHTÄVÄ 3

Tavoitteen asettelu ja suunnitelman työstäminen: Valitse tai valitkaa järjestössänne aihe, jolle teette lobbaussuunnitelman. Käyttäkää suunnitelman tekemisessä apuna oppaan liitteenä 2 olevaa lobbaussuunnitelmaa.

TEHTÄVÄ 4

Viestin kiteyttäminen ja kirkastaminen:

Kohtaat hississä lobbauksen kohteen, kerro viestisi tiiviisti ja ytimekkäästi. Valmistele hissipuhe, jota myös muut järjestösi edustajat voivat hyödyntää. Mikäli mahdollista, niin harjoittele hissipuheen pitämistä yhdessä lobbausryhmäsi kanssa.

Hyvässä hissipuheessa tavoite ja asia on kiteytetty, se on iskevä ja kompakti sekä herättää kuulijassa positiivisen mielikuvan. Kaikkea asiaa ei tarvitse sisällyttää hissipuheeseen, tarkoitus on herättää mielenkiinto kuulla asiasta

lisää. Muista, että puheen on oltava lyhyt, jotta ehtisit kertoa sen hissimatkan aikana. Voitte työstää hissipuhetta myös yhdessä järjestösi tai lobbausryhmäsi kanssa.

TEHTÄVÄ 5

Tapaamiseen valmistautuminen: Kun olet menossa tapaamaan lobbauksen kohdetta, valmistaudu tapaamiseen alla olevien tehtävien avulla. Mikäli sinulla ei vielä ole sovittuna tapaamista, päätä ennen tehtävien tekemistä, kenet haluaisit tavata, ja tee tehtävät kyseistä tapaamista silmällä pitäen.

- Selvitä taustatiedot lobbauksen kohteesta.
- Valmistele tiivis suullinen esitys ja mahdollinen muu materiaali esityksen tueksi (esimerkiksi PowerPoint-esitys).
- Valmistele jaettava materiaali.
- Mieti, mitä toivot lobbauksen kohteen tekävän asiasi edistämiseksi, ja kirjaa toiveesi ylös.

TEHTÄVÄ 6

Arvioi, miten lobbaamaasi asiaan suhtaudutaan eduskunnassa ja minkälaisessa ”ilmastossa” lobbaustyötä tehdään. Mikäli mielessäsi ei ole valmiiksi lobattavaa aihetta, keksi sellainen ja mieti, miten siihen suhtaudutaan eduskunnassa. Käytä apunasi näitä kysymyksiä:

- Ketkä (esimerkiksi poliittiset ryhmät tai yksittäiset kansanedustajat) tukevat asiaasi?
- Ketkä ovat ajamaasi asiaa vastaan?
- Mikä on näiden henkilöiden tai ryhmien intressi tukea tai vastustaa ajamaasi asiaa?
- Mitkä henkilöt tai ryhmät saattavat mahdollisesti vielä muuttaa mieltään asiasta?

TEHTÄVÄ 7

Selvitä mitkä ovat oman kuntasi poliittiset valtasuhteet ja arvioi mikä merkitys valtasuhteilla on lobbaamallesi asialle. Ketkä ainakin tarvitset asiasi taakse, jotta asettamaasi tavoitteeseen on mahdollista päästä?

Löydät tietoa poliittisten ryhmien koosta oman kuntasi nettisivuilta. Voit kysyä lisätietoja myös ryhmien välisestä yhteistyöstä poliittisten ryhmien edustajilta.

LIITE 2: LOBBAUSSUUNNITELMA

Kirjaa suunnitelmaan lobbauksen tavoite, aikataulu, kohderyhmä sekä miten seurantaa ja arviointia lobbausprosessin aikana tehdään. Kirjaa suunnitelmaan kaikki tällä hetkellä tiedossasi olevat asiat – voit täydentää suunnitelmaa myöhemmin.

LOBBAUSSUUNNITELMA

Tavoite

--

Aikataulu

--

Lobbauksen kohderyhmä ja vaikuttamisen keinot

Kohde	Keinot

Ydinviesti (kiteytetty perustelu)

--

Iskulause

--

Seuranta ja arviointi

--

Lobbausryhmän jäsenet ja pääasialliset vastuualueet

Yhteistyöverkostot ja tukijat

--

Muita huomioita

--

KSL-JULKAISUT

KSL tuottaa kirjoja ja opintoaineistoja aikuiskasvatuksesta, kulttuurista, työelämästä ja yhteiskunnasta sekä järjestötaidoista. Suurin osa julkaisuistamme on maksuttomia ja ne löytyvät verkkosivuiltamme sähköisessä muodossa.

TILAA JULKAISUJA

Tilauksen voit tehdä verkossa osoitteessa ksl.fi, sähköpostitse ksl@ksl.fi tai puhelimitse 040 197 4209 (arkisin kello 10–14.) Kerro tilausta tehdessäsi julkaisun nimi, kappalemäärä sekä tilaaja, toimitusosoite ja laskutusosoite, jos eri kuin toimitusosoite. Lähetämme julkaisut postitse. Huomioithan, että veloitamme kaikista tilauksista postimaksun, jos lähetyskulut ovat yli viisi euroa (eli tilaus painaa yli 500 g). Julkaisujen painot ovat kerrottu tilauslomakkeessa, joten voit itse arvioida postikulujen määrän.

Tutustu ja tilaa: ksl.fi

Vaikuta vallanpitäjiin – järjestölobbaajan opas kokoaa yhteen tietoa siitä, mitä lobbaaminen on, miten sitä voi tehdä ja ketkä ovat hedelmällisiä lobbaamisen kohteita niin eduskunnan kuin kuntien päätöksenteossa. Opas sisältää tehtäviä ja kysymyksiä, joiden tarkoituksena on auttaa lukijaa asioiden omaksumisessa ja oman lobbaustyön edistämisessä.

Materiaali on koostettu erityisesti punavihreille puolue- ja järjestötoimijoille, jotka ovat kiinnostuneita vaikuttamaan ja osallistumaan demokraattiseen päätöksentekoon Suomessa erilaisia asiantuntijuusrooleja hyödyntäen.

ISBN 978-952-6693-28-6

